

Әлеуметтік зерттеудің эмпирикалық-талдамалық есебі: «Студенттердің кітапхана жұмысына қанағаттануы»

Университеттер үшін классикалық университеттің нормаларына сәйкес келу үшін үлкен және сапалы кітапхананың болуы керек. Осы нормаға сүйене отырып, Қазтұтынуодағы Қарағанды университетінің басшылығы осындай кітапхананың болуын және онда студенттер үшін қолайлы орта құруды өз қызметінің басты басымдықтарының бірі деп санайды. Кітапхана жұмысының сапасын арттыру жолдарын талдау үшін, 10.12.21.12 дейін. 2023 жылы университеттің студенттері, магистранттары, докторанттары және ПОҚ арасында кітапхананың электрондық ресурстарына қанағаттанушылықты анықтау мақсатында әлеуметтік сауалнама жүргізілді. Сауалнамаға 390 адам қатысты, оның ішінде:

- 353 адам (90,5%) студенттер;
- 8 адам (2,1%) магистранттар;
- 10 адам (2,6%) докторанттар;
- 11 (2,8%) оқытушы;
- 8 адам (2,1%) ЖОО қызметкерлері.

Зерттеу объектісі - студенттер, магистранттар, докторанттар және ПОҚ.

Зерттеудің мақсаты - кітапхананың жұмысына қанағаттану деңгейін талдау.

Задачи исследования – определить проблемные зоны и выявить возможности совершенствования библиотечного обслуживания через анализ ее электронных ресурсов.

Зерттеудің міндеттері - проблемалық аймақтарды анықтау және кітапханалық қызмет көрсетуді жетілдіру мүмкіндіктерін оның электрондық ресурстарын талдау арқылы анықтау.

Зерттеу әдісі - жеке сауалнама.

Ақпаратты өңдеу әдісі - SPSS қолданбалы бағдарламалар пакеті.

Оқырмандарға қызмет көрсетумен айналысатын кітапхана қызметкерлерінің өздері пайдаланушылардың негізгі артықшылықтарының құрылымын анықтай отырып, ақпараттық сұрауларға үнемі мониторинг жүргізеді. Алайда, олардың бағалары тым жинақталған сипатта, оқырмандардың сұрауларын бағыттар бойынша кітапқа келтіреді. Бұдан басқа, мұндай бақылаулар ұдайы талданбайды және сондықтан да кітапхананың ақпараттық ресурстарын қалыптастыру, кітапханалық қызмет көрсету жөніндегі жұмысты жақсарту, сондай-ақ университет студенттерінің санасында кітапхананы неғұрлым ұтымды позициялау жөнінде басқарушылық шешімдер қабылдау үшін нақты және сенімді деректер бере алмайды.

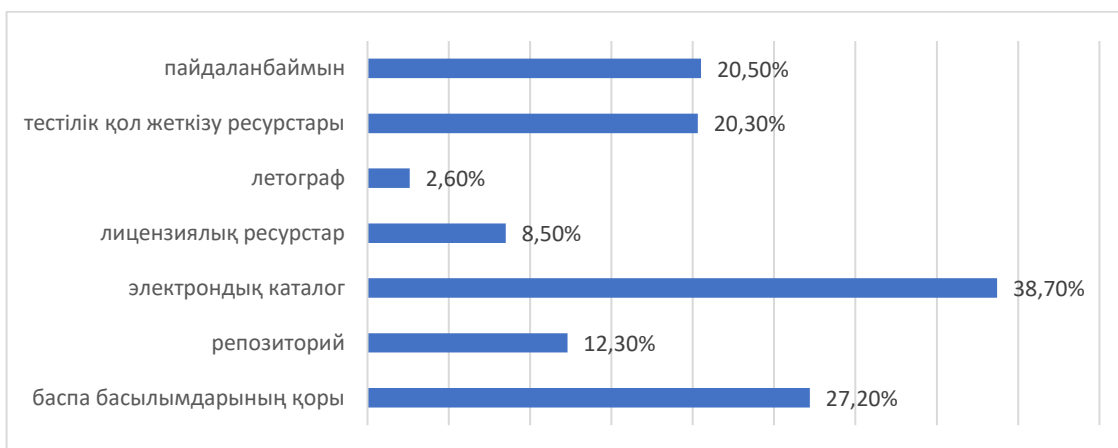
Осындай жағдайға байланысты кітапхана қызметкерлері өз жұмысын жақсарту үшін жауап алуға мүмкіндік беретін ең маңызды сұрақтарға жүйелі жауаптар алады.

Бүгінгі таңда кітаптардың электрондық нұсқаларының рөлі артып келе жатқандықтан, респонденттерге «Сіз кітапхана сайты пайдаланасыз ба?» деген сұрақ қойылды. Респонденттердің жартысынан көбі (51%) сайтты пайдаланбайтынын, 40,5% -ы «сирек» нұсқасын және 8,5% -ы сайтты жиі пайдаланатынын көрсетті, бұл кітапхана сайтындағы ақпаратты қайта қарау және өзектендіру қажеттілігі туралы қорытындыға келуге мүмкіндік береді.

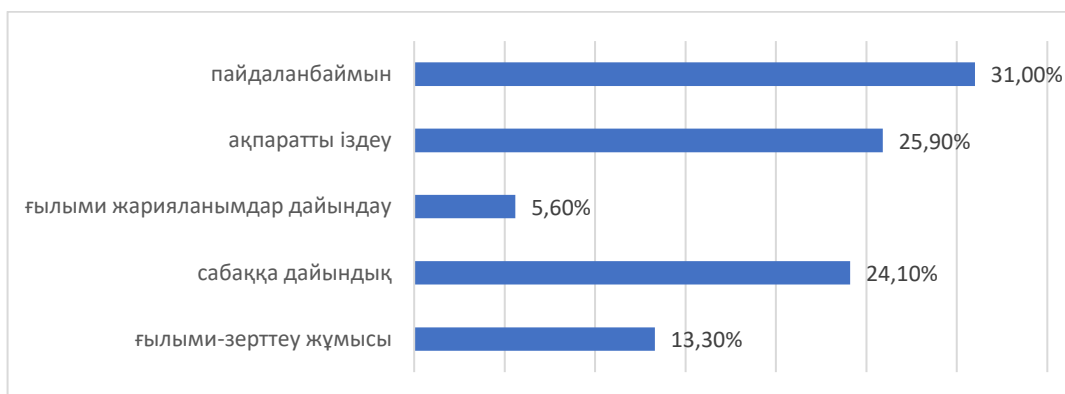
1-сурет «Сіз кітапхана сайты пайдаланасыз ба?»

Кітапхананың әртүрлі ресурстарының оқырмандар үшін маңыздылығын нақтылау мақсатында «Сіз кітапхананың қандай ресурстарын пайдаланасыз?»

2-сурет «Сіз кітапхананың қандай ресурстарын пайдаланасыз?»

«Сіз кітапхананың электрондық ресурстарына қандай мақсатпен жүгінесіз?» деген сұраққа жауаптар көптеген жағдайларда пайдаланушылар ақпаратты жалпы іздеу кезінде (25,9%) және сабаққа дайындық үшін (24,1%) жүгінетінін көруге мүмкіндік берді.

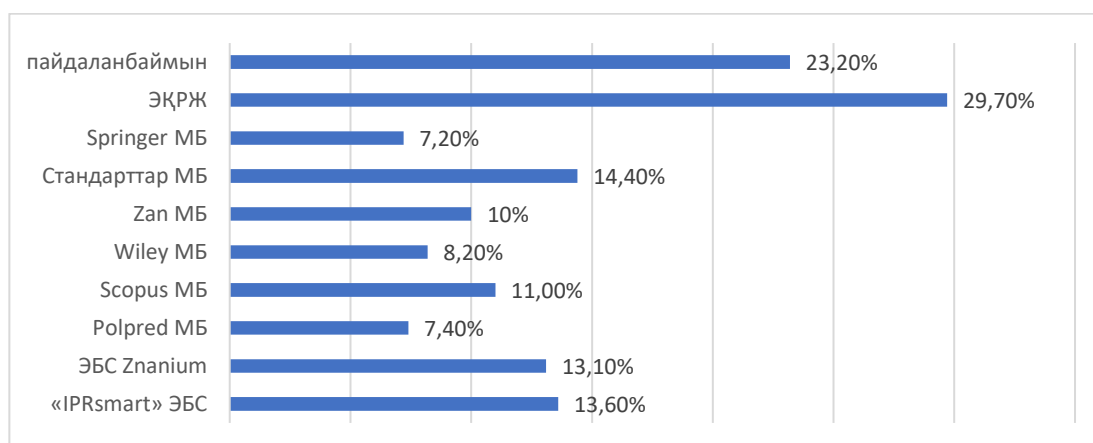
3-сурет «Сіз кітапхананың электрондық ресурстарына қандай мақсатпен жүгінесіз?»

«Сіз кітапханада электрондық ресурстардың бар екендігі туралы қандай дереккөздерден білдіңіз?» деген сұраққа жауаптар пайдаланушыларды ақпараттандыру шамамен үш бірдей дереккөзге сүйенетінін көрсетеді: кітапхана қызметкерлерінің жеке кеңестері, әлеуметтік желілер және кітапхана сайты.

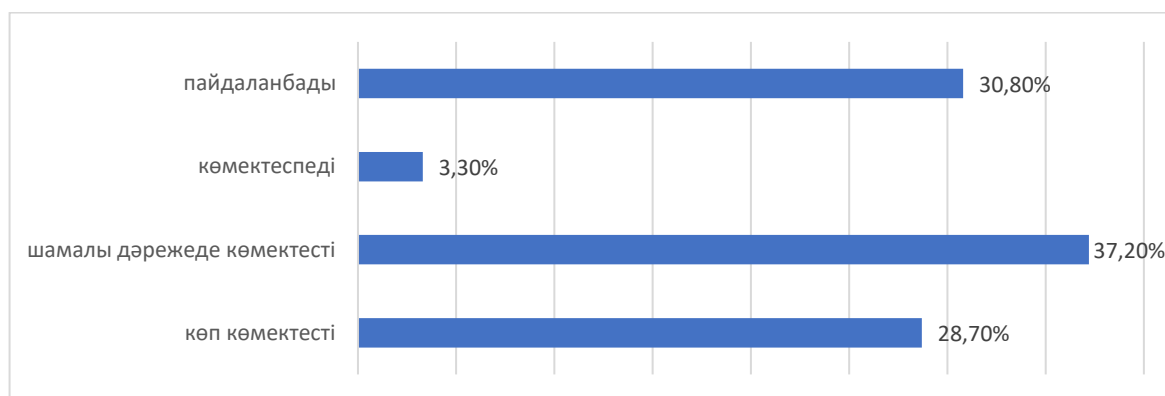
4-сурет «Кітапханада электрондық ресурстардың бар екендігі туралы қандай дереккөздерден білдіңіз?»

Электр ресурстарын пайдалану кезінде респонденттердің артықшылықтарын бөлу былайша бөлінді:

5-сурет «Сіз қандай электр ресурстарын пайдаланасыз?»

Респонденттердің «Ресурстар Сізге зерттеуде қаншалықты көмектесті?» деген сұраққа жауаптары респонденттердің үштен бірі электрондық ресурстарды пайдаланбайтынын көрсетеді. Ал 37 пайдаланатындар арасында 2% олардың пайдасын «шамалы» деп және өте пайдалы деп 28,7%.

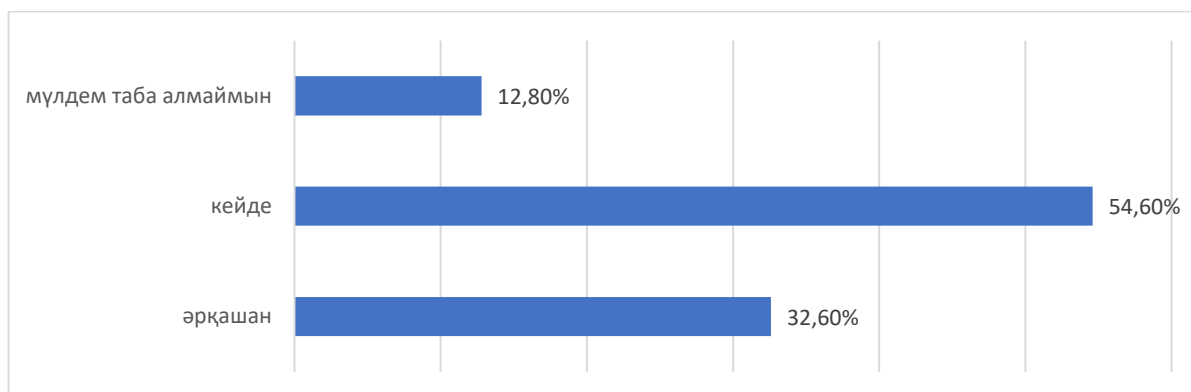
6-сурет «Зерттеулер барысында ресурстар Сізге қаншалықты көмектесті?»

«Сіз үшін лицензиялық ресурстармен жұмыс істеуде көмектің қандай нысандары артықшылықты?» деген сұраққа берілген жауаптар анықтама материалдары мен вебинарлар бойынша ресурстармен жұмыстың танымалдығына қарамастан 22,6% және 18,5%, ең көп сайлау мына нұсқа бойынша жасалғанын көрсетеді: «кітапхана қызметкерлерінің консультациясы» - 23,6%.

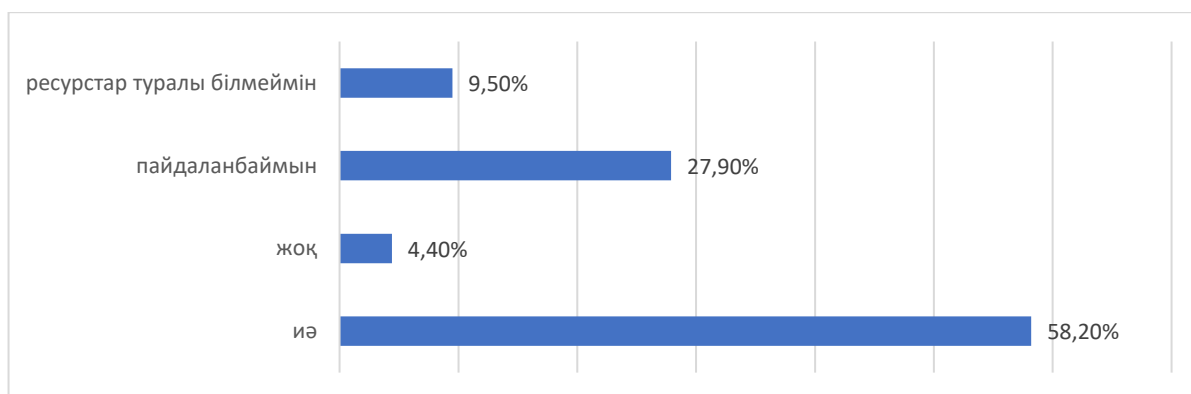
7-сурет «Сіз үшін лицензиялық ресурстармен жұмыс істеуде көмектің қандай нысандары дұрыс?»

Сондай-ақ «Сіз әрқашан электрондық ресурстардан қажетті ақпаратты таба аласыз ба?» деген сұраққа жауап талдауды талап етеді. Респонденттердің тек 32,6% -ы ғана осы ресурстардың пайдасын жоғары бағалады. Ал 54,6% оларды жоғары бағаламаған, ал 12,8% теріс жауап берген.

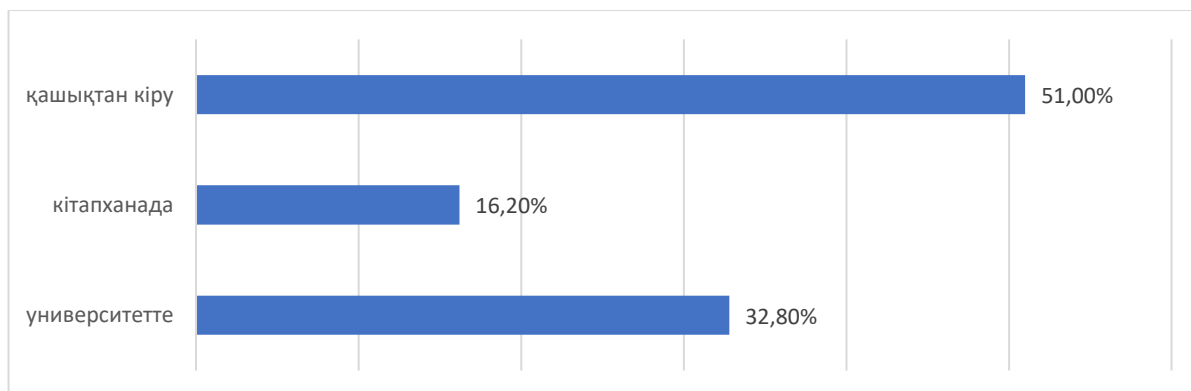
8-сурет «Сіз әрқашан электрондық ресурстардан қажетті ақпаратты таба аласыз ба?»

«Сіз кітапхананың электрондық ресурстарына қанағаттанасыз ба?» сұрағына:

9-сурет «Сіз кітапхананың электрондық ресурстарына қанағаттанасыз ба?»

«Кітапханалық ресурстармен қайда жұмыс істеуді қалайсыз?» деген сұраққа жауаптар кітапхананың өзінде жұмыс істеу студенттер арасында аса танымал еместігін көрсетеді. Кітапханадағы ресурстармен жұмысты респонденттердің тек 4.4% ғана таңдады.

10-сурет «Кітапханалық ресурстармен қайда жұмыс істеуді қалайсыз?»

«Кітапхананың Сізге қандай ақпараттық қызметтерге рұқсат беруін қалайсыз?» деген сұраққа:

- МБ Web of Science
- Халықаралық деңгейдегі мақалалар, шетелдік әдебиет.
- Көркем және шетел әдебиеті
- Тілдерді оқыту
- Бағдарламалау тілдері бойынша өзекті кітаптар

Негізгі қорытындылар

1. Респонденттердің жауаптары респонденттердің жартысынан көбі (51%) сайтты пайдаланбайтынын көрсетті, 40,5% «сирек» нұсқасын белгіледі және 8,5% сайтты жиі пайдаланады. Бұл жауаптар кітапхана сайтындағы ақпаратты қайта қарау және өзектендіру қажеттілігі туралы қорытындыға келуге мүмкіндік береді.
2. «Сіз кітапхананың электрондық ресурстарына қандай мақсатпен жүгінесіз?» деген сұраққа жауаптар көптеген жағдайларда пайдаланушылар ақпаратты жалпы іздеу кезінде (25,9%) және сабаққа дайындық үшін (24,1%) жүгінетінін көруге мүмкіндік берді.
3. Респонденттердің жауаптары пайдаланушыларды ақпараттандыру шамамен үш бірдей дереккөзге сүйенетінін көрсетеді: кітапхана қызметкерлерінің жеке кеңестері, әлеуметтік желілер және кітапхана сайты.
4. Респонденттердің «Ресурстар Сізге зерттеуде қаншалықты көмектесті?» деген сұраққа жауаптары респонденттердің үштен бірі электрондық ресурстарды пайдаланбайтынын көрсетеді. Ал 37 пайдаланатындар арасында 2% олардың пайдасын «шамалы» деп және өте пайдалы деп 28,7%.
5. «Сіз әрқашан электрондық ресурстардан қажетті ақпаратты таба аласыз ба?» деген сұраққа жауап талдауды талап етеді. Респонденттердің тек 32,6% -ы ғана осы ресурстардың пайдасын жоғары бағалады. Ал 54,6% оларды жоғары бағаламаған, ал 12,8% теріс жауап берген.
6. Тұтастай алғанда, сауалнамаға қатысқандардың 58,2% кітапхананың электрондық ресурстарына қанағаттанған. Қанағаттанарлықсыз - 4,4%. Ал респонденттердің 27,9% олардың бар екенін білмейді.

Ұсыныстар

1. Кітапхана басшылығы кітапхананың электрондық ресурстары жұмысының апгрейдін ойластыруы керек.
2. Мұндай апгрейд жолдарының бірі пайдаланушыларды қызықтыратын жаңа монографиялар, оқулықтар мен жинақтар аннотацияларын кітапхана сайтында жариялау болуы мүмкін.

Әлеуметтанушы

Е.Ж.Есенгараев